

**Differentiæ Juris Antiqvi : præsertim Romani & Germanici Moderni, juxta
Ordinem Digestorum & Eorundem Synopseos Schoepfferianæ instar Palæstræ
Novæ in Usum Privatim Disputantium in Academia Rostochiensi exhibitæ**

Rostochii: Apud Georg. Lud. Fritschium, 1730

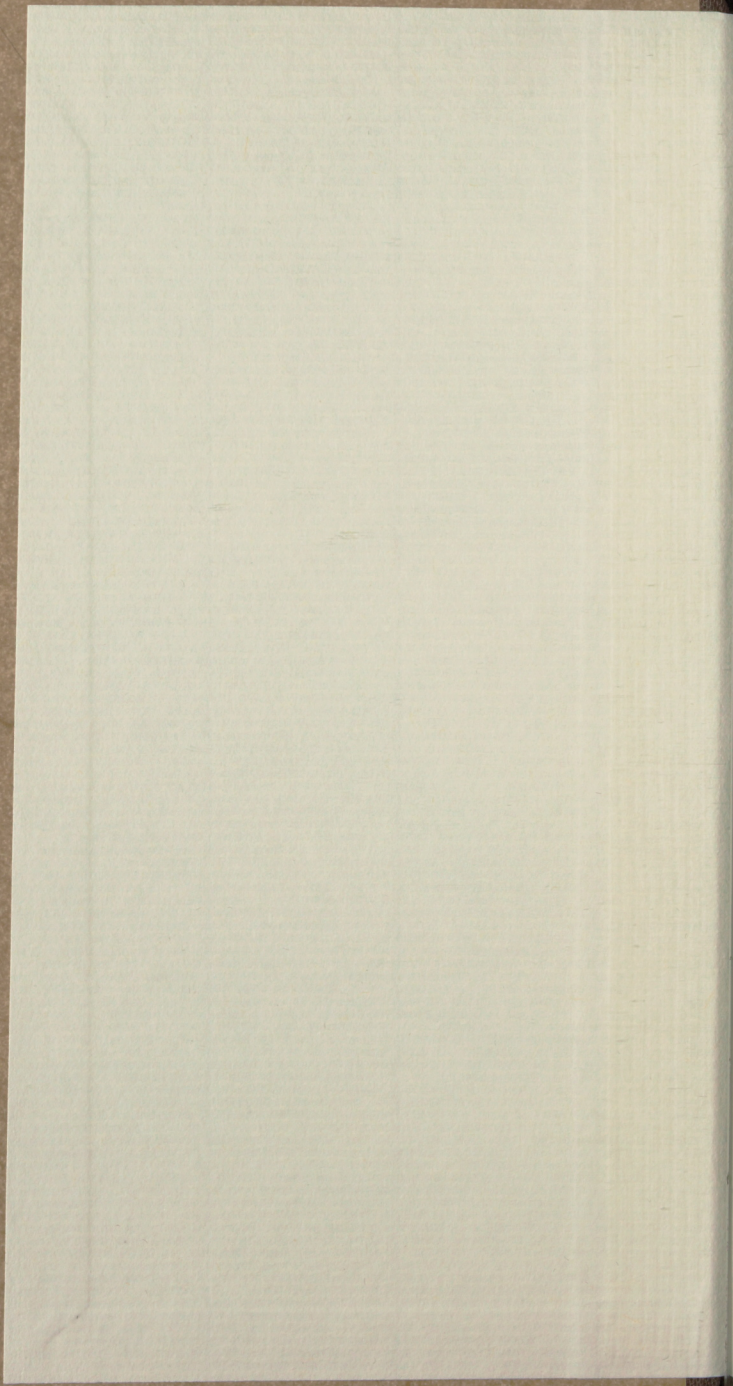
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1002296854>

Druck Freier Zugang

RU jurist. 1730

Mantzel, Ern. Joh. Frid.

L
R
OR
S
A
E
Ap

**DIFFEREN-
TIÆ JURIS
ANTIQUI,**

præsertim

**ROMANI & GERMANICI
MODERNI,**

juxta

**ORDINEM DIGESTORUM & EORÜNDEM
SYNOPSISOS SCHOEPFFERIANÆ**

instar

PALÆSTRÆ NOVÆ

in Usum

PRIVATIM DISPUTANTIUM

in

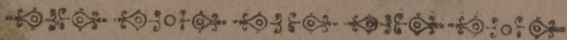
ACADEMIA ROSTOCHIENSI

exhibitæ,

PRÆSIDE

**ERN. JOH. FRID.
MANTZEL,**

**PH. & JUR. DOCT. ac INSTIT.
PROF. ORD.**

ROSTOCHII,

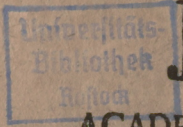
Apud GEORG. LUD. FRITSCHIUM,

Bibliopol. Anno 1730.

*Famam Generis factis propriis
extenjuris,
Novamque famam familiae
conciliaturis*

DOMINIS
STUDIOSIS
JURIS

in
ACADEMIA ROSTOCHIENSI
viventibus & victuris.

Allocutio ad Auditores.

Amici Humanissimi!

Vo magis ego vos solertes atque avidos esse observo, eo ardentiora sunt mea vobis inserviendi vota; Et quia methodus facilis omnino valde juvat, sollicitus omni conatu sum, ut vobis vias monstrem & semitas, quibus duci poteritis ad scopum & finem. Sunt equidem tot Compendia, ut pluribus Academiae haud indigeant, nec ego eam gero Philautiam, ac si nova artificia methodi invenerim; Verum ravior ad evulganda Compendia, quia sunt vestro ex ordine multi, quibus meis positionibus uti, gratum & facile videtur. Evulgavi ante annum Pa-

A 2

læstram

læstram Studioforum Juris, continentem ex-
temporanea opera in chartam conjectas theses
vel controversas vel exercitii & ingenii cau-
sa disputabiles; Nolui ut illa proftaret aliis
venalis, qui non essent Commilitones meo-
rum Collegiorum, sed frustra illa jam quæri-
tur ab illis, qui non mox exemplaria sibi ac-
quisiverunt. Aut igitur debebam novam edi-
tionem concedere, aut non amplius adorna-
re aciem disputatoriam, tertium enim, disse-
rere nimirum ad textum vel contextum, in-
finita habet incommoda, & theses proprio
marte excerpere, non omnium genio placet.
Novam vero quod attinet editionem prioris
Palæstræ, non potui illam permitttere hoc se-
mestri hyberno, quia incepti illam polire opel-
lam, nec hæctenus illam emendationem &
augmenta ad finem perduxi; Intermitttere
Exercitia Disputatoria plane inconsultum
esset; Ergo mediam viam aliam eligere lu-
buit, scilicet publicandi *Differentias Juris An-
tiqui, præsertim Romani & Germanici moderni, ad
seriem Pandectarum*; Spero hanc operam non
inutilem esse futuram, sed confido, DEum illi
esse benedicturum, quia non scribacitatis ni-
sus, sed studium veritatis, & conatus Juve-
nes Studiosos in Academia ad futuram feli-
citatem disponendi, præparandi, hoc scriben-
di genus, a me, an dicam, efflagitavit, an
extorsit, an vero blande sollicitavit. Acci-
piat

piat igitur Lector, hunc novum meum laborem læta fronte; Alloquor autem meos Amicos, nam qui me non amant, corrugent frontem & torvum videant instar bubulci, vel si magis illa idea placet, ut anus, & ita convenient, visuri quam elegans hoc sit spectaculum, ac prouti pacem & justitiam alias se osculis excipere dicimus, sic & hi nobiles fratres discordiam & injustitiam ad vivum repræsentantes, sibi infigant oscula reciproca. Sed hæc quasi in parenthesis. Utantur mecum hisce meis thesibus Commilitones optimi, qui non Leguleji aut Rabulæ, sed Jcti evadere cupiunt, habebunt mediam viam inter romanizantes nimis & germanizantes nimis, & puto ego hanc viam esse provide calcandam, ne quis degeneret in Virum Curix & Reip. inutilem. *Strykius, Leyserus, Grænewegen, Schilterus, Böhmerus, Ludovici & alii* Scriptores Junioris ævi dabunt ea quæ hæ primæ lineæ & theses non nisi enumerant; Convenient igitur Commilitones qui ultra crepidam Justinianeam sapere cupiunt, & distincte meditentur atque differant ad singulas observationes, postulentque a me probationes & rationes; Ego arbiter æquus ero.

Vale Lector humanissime, & uberio-
rem præfationem ipse tibi
finge.

A 3

Libr.

Libr. I. Tit. I. DE JUSTITIA & JURE.

1. **J**urisprudentia & Justitia etiam in Germania sunt definiendæ, in terminis textuum Romanorum.
2. Justitia adhuc dividi potest in universalem & particularem, & hæc iterum in commutativam & distributivam.
3. Principis est Jus circa Sacra, & Papa est Non-ens morale.
4. Graviter errant, qui non admittunt Jus divinum positivum universale.
5. Juris divini Ceremonialis usus nullus superest; Forenses autem possent feliciter introduci, exceptis legibus, quæ specialem habuerunt rationem status.
6. Non tamen sunt necessario recipiendæ.
7. Definitio Ulpiniani Juris N. excusari potest.
8. Consuetudines in regula referendæ sunt ad non entia.

Lib. I. Tit. II. de ORIG. JURIS.

1. Germanos Leges Romanas recepisse, cæteris paribus non adeo fuit inconsultum.
2. Eleganter loquitur *B. Beyerus in Hist. Jur.* quod pedetentim *serpere & gliscere* cœperit Jus Romanum in foris Germaniæ.
3. Corpus Juris Germanici nec sperandum nec optandum est.
4. Non differt J. R. a Germ. ita ut illud allegans teneretur probare receptionem specialem,

ac si non haberet fundatam intentionem.

5. Errant etiam, qui a rationibus LL. Rom. ad earundem non-usum concludere solent, recepta enim sunt etiam illa passim, quæ recipi non debuissent.
6. Multa habentur pro differentiis J. R. & G. & sunt veræ differentię Juris Civilis & Canonici, hoc enim Jus citius se insinuavit in Germania.
7. Quilibet Princeps Jus Rom. in territorio suo abrogare potest, salvo nexu proprio.
8. Jus Publicum Rom. obtorto collo trahitur ad Germaniam.
9. Distinctiones inter Leges, plebiscita, Scta & Principum Placita, ne utiles quidem sunt.
10. Jus Prætorium autem distinguere ab aliis, necessarium est.
11. Responſa nostrorum Prudentum habent etiam vim Juris.
12. Transmissio Actorum ad Collegia Juridica est Juris Germ. & occasione Constit. C. C. adeo frequens facta.
13. Romani formularum erant mancipia, Germani iliorum fuerunt amici; Nos libere scribimus & loquimur in Curia; Sed ea propter fingit se Jctum quivis Idiota, &c.
14. Eleganter docti utuntur apud nos stylo Curię eleganti, & ipse sic dictus Schlen-trianus formularius satis est.
14. Speculorum Svevici & Saxonici usus practicus nullus est, illustrationes autem infinitæ inde peti possunt. A 4 15.

15. Quinquennium a Studiosis Juris in Germ. non adeo pedantice erit observandum propter *Rec. Imp. Rom. S. 22.*

Lib. I. Tit. III. de LEGIBUS &c.

1. Principis nomen e Jure Rom. caute trahendum ad Germaniam, potest enim illud adhiberi quidem in sensu Juris Publ. universalis, non vero specialis.
2. Quilibet Princeps in suo Territorio est Imperator & Papa.
3. Nostræ Augustæ non sunt sociæ maritalis dignitatis.
4. Consuetudines in statu democratico obtinere possunt, non autem facile in Monarchico.
5. Glossa nullam habet auctoritatem circa Corpus Juris, exceptis Novellis & Jure Feudali.

Lib. I. Tit. IV. de CONSTIT. PRINCIP.

1. Non dantur inter nos Constitutiones Principum in sensu Juris Romani.
2. Rescripta non faciunt Jus.
3. Clausula: *si preces veritate nitantur*, subintelligitur semper, interdum exprimitur.
4. Decreta nobis non faciunt Jus.
5. Capitulationem Cæsaream appellare Legem Regiam, vetat nostrum Jus Publicum.
6. Beneficia nostrorum Principum non sunt late interpretanda.

Lib.

Lib. I. Tit. V. de STATU HOM.

1. Feminarum privilegia merito hodie cessant; Imo nunquam vera illa habuerunt privilegia.
2. Feminae Romanae, maritalitatis praesertim, nimis inaequaliter tractabantur, & magis mancipia maritorum, quam eorundem sociae dici poterant; Ejusdem Vitii rei fuerunt antiqui Germani; Hodie aliud extremum experitur seculum.
3. In Germania Femina dignitatum capax est, nam e. gr. potest nobilitari.
4. In Praxi partus ultra undecimestres pro legitimis habeantur, sed caute.
5. Quod Bened. Sacerdotalis, moribus recepta, non sit de essentia matrimonii, inter alia civiliter inde patet, quod filius ex sponsa natus, sponso patre mortuo sit per omnia legitimus.
6. Romani monstra occidebant, nostro Jure id non licet.
7. Non dantur Servi in Germania, postquam captivitatis alia est conditio; Et errant, qui homines proprios deteriores servis Rom. appellant.
8. Utut autem sint meliores, tamen pro libertate adhuc erit pronunciandum.
9. Quae de Captivis Barbaris passim dicuntur, nullius sunt momenti, nam etiamsi tales haberemus, non tamen licerent ea in illos,

quæ licebant in servos, propter Christianismum.

10. *Lib. XI. C. Tit. 50. 51. 52.* agitur de colonis, nostris hominibus propriis apprimè similibus.
11. *Distinctio inter Cives & Peregrinos non obtinet in sensu Juris Rom. bene autem alio, præsertim Jure Lub. & aliis particularibus.*

Lib. I. Tit. VI. de HIS QUI SUI VEL.

1. *Tempora conceptionis, gestionis & partus distinguere, adhuc utile est.*
2. *Legitimationes per subsequens matrimonium, ob cessantem concubinatum, sunt quidem rariores, non tamen rarissimæ.*
3. *Et omnes qui legitimantur inter privatos, sunt spurii, non naturales.*
4. *Pacta dotalia hodie ad legitimationem non requiruntur, postquam benedictio sacerdotalis est recepta.*
5. *Legitimatio per Rescriptum Principis in Germania non obtinet in sensu Romano.*
6. *Nec est illa subsidiaria, si ducere quis feminam prohibitus, sed promiscua est, etiam ipso spurio petente, indulgenda.*
7. *Datur adhuc Legitimatio per oblationem Curia, si scil. Spurius arte vel Marte celebris factus.*
8. *Patria potestatis effectus omnes adhuc sunt in Usu; Restrikti tamen sunt omnes per Magistratus concursum.*

9. Ma-

9. Matres nec hodie sub potestate habent liberos, utut sint honoratiores matribus Romanis.
10. Feminas Jure Sax. & Lub. esse sub perpetua curatela, est contra Jus Rom. & posset feliciter, imo deberet merito abrogari.

Lib. 1. Tit. VII. de ADOPT. & EMANCIPATIONE.

1. Adoptio est actus meræ facultatis, & fuit in Usu in Germania ante Jus Rom.
2. Quod autem valde infrequens sit, evenit ex diversa ratione status Reip. Rom. & Germ. improles enim odio habebantur.
3. In Germania non dantur castrati juxta §. 9. *l. de Adopt.*
4. Novella Leonis 27. non est recepta in Praxi.
5. *L. 13. §. 2. ff. h. t.* valde analogæ est Juri Hagenstoltziatus in Germania passim prudenter recepto; Utut cœlibatus nec crimen, nec vitium sit.
6. Hodie fratrem sibi adsciscere licebit, propter licentiam pactorum successoriorum.
7. Unio Prolium est plane Juris Germanici, & expediret, illam esse Jure Universali receptam.
8. Putamus enim, quod e. gr. in Megapoli, unio prolium frustra fieret, quia non specialiter in usu hæctenus est.
9. Emancipatio coram judice adhuc hodie fieri

- fieri potest, sed non solet ita fieri, quia tacita, Romanis etiam haud insolita, moribus Germanicis plane est recepta.
10. Quæ autem fit ad certum actum, semper solennitates requirit.
11. Fit autem regulariter emancipatio quoad filias per nuptias, & quoad filios etiam sine illis. Imo a nuptiis ad emancipationem inter nos firmiter concluditur; Romanorum contra filii cogebantur ad nuptias manentes cum liberis sub potestate Patris & avi.
12. Nepos in potestate avi est non-ens in Germania.
13. Patres Germani ad emancipandum possunt cogi.
14. Filii emancipati bona adventitia Pater de Jure Rom. ex dimidia parte, olim Jure domini, postea jure noviori jure usufructus retinebat; Hodie filius easdem pleno jure postulat.
15. Separatio sive Abdicatio Liberorum Jure Lub. & Hamb. & forte aliis recepta, nulla habet in Jure Rom. vestigia; Concordat tamen, vel ex accidenti, vel quia Compilatores romanizant, cum emancipatione Romana.

Lib. I. Tit. VIII. de RERUM DIVISIONE.

1. Non dantur Res absolute communes i. e. tales,

- tales, quæ non possent fieri publicæ, excepto vasto Oceano.
2. Quæ in Jure Rom. res publicæ dicuntur, nobis sunt Regalia, in statu Monarchico; In Aristocratiis & Democratiis sunt Res Reip. ad ideam Rerum Civitatis.
 3. Ergo de Littore maris, fluminibus, insulis natis, ripis & portibus, Jus Rom. frustra consulitur.
 4. Jura, Stapulæ, Granii & Grutiæ, fluminum usum restringentia, sunt etiam inde Juris Publici Patrii, non Rom.
 5. Res Immobiles sacras facere nec hodie est actus arbitrarius, de mobilibus autem clara est licentia; Juvat tamen adhuc distinguere destinationem ab adhibitione.
 6. Res sacras Diis superis, sanctos medioxumis, religiosas inferis fuisse dedicatas, erronea est sententia; Et quamvis non erret, nihil tamen interresset.
 7. Rerum sacrarum alienatio & mutatio difficilis est, sed non impossibilis.
 8. Res ecclesiasticæ liberius possunt tractari.
 9. Non habemus res religioas, & nostra sepulchra sunt in commercio; Idem dicendum de subselliis in templis.
 10. Muros transcendere nobis non punitur capitaliter.
 11. Descriptio rerum corporalium non est philosophiæ Stoicæ, quæ tactum tantum pro sensu habebat, sed illa est adhuc hodie adæquata.
12. Ti-

12. Tituli Libri I. Pandectarum de Officialibus & Officiis variis sunt Juris Publici Rom. & non nisi ex accidenti & illustrationis gratia in Germania evolvuntur. Sicuti in genere inepte Jus Publ. Rom. trahitur ad nostrum statum; Quia gravissimus error est, Nostrum Imperium esse continuationem Monarchiæ Romanæ.

Lib. II. Tit. I. de JURISDICTIONE.

1. Totus hic Titulus est Juris Publici & in Germania per se parum utilis.
2. Fines inter Jurisdictionem Civilem & Criminalem ex Legibus Romanis non regundi.
3. Extra territorium expediri poterunt actus voluntariæ Jurisdictionis; Sed hoc a nonnullis DD. merito in dubium vocatur.
4. Jurisdictio extraordinaria frequens adhuc est in Germania, Principes enim solent ad certas causas distincta adornare judicia.
5. Mandata & delegata Jurisdictio nobis eadem sunt.
6. Jure Rom. non licebat mandare Jurisd. criminalem, sed per C. C. C. art. 2. jam illud licet.
7. *Tit. ff. de Off. ej. cui mand. est Jurisd. recte inscribi a nobis posset: de Commissariis.*
8. Prorogatio Juris voluntaria expressa, per l. 14. & 18. h. t. permessa erat; Hodie non ita.
9. Jure Can. c. 12. X. de for. comp. Clericis ne quidem

quidem jurato renunciare foro suo licebat;
Hodie licet indistincte, quia in omnibus
Judiciis idem Judex & idem Jus est.

10. Distinctio inter Jurisd. secularem & eccle-
siasticam Juri Rom. est incognita, & posset
illa etiam nos adhuc latere.
11. Jurisd. patrimonialis vestigia in Jure R.
frustra quæruntur.
12. Quia Criminalis Processus Romanorum
erat mere accusatorius, sumtum onus
erat vel accusatoris, vel accusati; Hodie
in inquisitorio fert illos regulariter fiscus.
13. Actio de albo corrupto non datur ampli-
us; Sed hodie album corrumpere est deli-
ctum ex officio & pro arbitrio & modo
admissi puniendum.
14. Pœnæ pecuniariæ & omnes quantitates
aureis & solidis comprehensæ, in Legibus
antiquis Romanis & domesticis ipso jure
sunt mutatae ob crescentem pecuniam scil.
Ut taceamus leges talia disponentes ut plu-
rimum carere prudentia; Oportebat enim
juxta proportionem geometricam illas
condi.
15. Non datur facile tergum subsidiarium;
Regula enim: Qui non habet in ære luat
in corpore, utroque pede claudicat.

Lib. II. Tit. II. QVOD QVISQVE &c.

- I, Edictum: quod quisque juris &c. in Resp.
Rom. forte potuit habere usum, utut fuerit
sine

sine solida ratione & prudentia datum;
In Germania autem ejusdem non-usus val-
de evidens est.

2. Retorsio Jurium est meri Juris Germanici.

Lib. II. Tit. III. VII. & X.

1. Actio contenta in *Tit. Si quis Jus dic. non est in Usu*, Est tamen factum quæstionis delictum puniendum ex officio.
2. Idem veram est de actione fundata in *Tit. Ne quis cum*;
3. Illa autem quæ est ex *Tit. de eo per quem fact.* tendit ad interesse civile tantum.

Lib. II. Tit. IV. V. VI.

1. Nemo hodie in jus vocatur, sed omnes citantur, etiam ex propria domo, contra *l. 18. ff. h. t.* Datur tamen vestigium hujus Juris Rom. in quibusdam emporiis, ubi ex propria domo in civilibus nemo potest in judicium vel carcerem rapi; Unde expectandum, donec transferit limites suos, quem in finem dari solet ein Fangzettel.
2. Actio adversus vocantes sine venia in effectu adhuc est in usu, quoad injuriarum censurarum, quæ omnino imminet verba non temperantibus in factum.
3. Omnis citatio est peremptoria.
4. Citatio *generalis* s. ad totam causam est *Juris Germ.* Aliud autem dicendum de *Mediata*, propter *Tit. ff. de Requir. absent. & de Custod. & exhib.*
5. Ci-

5. Citatio incidens in diem feriatum hodie non est renovanda, sed comparendum est die sequenti.

6. Satisfatio in jus vocatorum hodie exolevit; Nam cautio de Judicio fisci, & judicatum solvi, alia longe est.

Libr. II. Tit. VIII. IX. X. XI.

1. Tit. VIII. Usus per se nullus apud nos est.

2. Ad cautionem juratoriam admittuntur in Germania non tantum illustres & spectabiles, sed omnes, qui sunt integræ fidei; Ut plurimum autem hæc quæstio est ex jure partium.

3. In nostra Praxi non dantur cautiones inter litigantes præstandæ aliæ, præter eam super lite prosequenda, reconventionem & expensis, simpliciter, & non amplius usque ad decimam partem litis refundendam, a parte actoris, & a parte rei de judicio fisci & judicatum solvi.

4. Quinam sint a cautione immunes, non adeo ex legibus, quam ex arbitrio Judicis venit determinandum.

5. Nulla datur causa nobis, in qua non esset attendendum ad postulatam cautionem, nec excipiuntur amplius matrimoniales.

6. Cessat hodie periculum præscriptæ actionis postquam citatio facta, unde Tituli *de eo per quem fact.* usus quantus sit, apparet.

7. Tit. IX. *Si ex noxal.* non est in Usu.

8. Actio ob vadimonium desertum non ali-

B

ter

ter datur quam ad indemnificationem ratione expensarum termini.

9. Utiliter tamen Tit. XI. applicatur ad casus cautionis & salvi conductus in criminalibus.
10. Diem insinuationis non computari, non ex Legibus, sed ex praxi constat.
11. Legitimorum impedimentorum quaestiones non incongrue stant sub clausula: Si qua iusta causa mihi visa fuerit.

Lib. II. Tit. XII. de FERIIS &c.

1. Quia religio in Germania non est una, diversorum fidei sociorum diversae feriae omnino sunt attendendae. Imo etiam ad Sabbathum Judaeorum.
2. Errat Praxis, quae *L. ult. C. h. t.* non observat, sed die feriato citationem insinuat. Idem dicendum de illa praxi, quae contra *l. 6. ff. h. t.* sententias Sabbatho latas non dicit nullas.
3. Ferias messium ex textu *l. 2. C. h. t.* in Germania determinare velle, idem esset ac in Megapoli thermas quaerere; Ut taceamus legem illam esse suspectam.
4. Dilatio deliberatoria non datur, & *Auth. Offeruntur, C. de L. C.* non est in usu.
5. Dilationum luxuria in Praxi nostra est detestabilis, & notetur graviter juramentum Advocatorum & calumniae. Et male negligitur *l. 4. C. de Dilat.*
6. Nulla datur dilatio legalis universalis in Germania, nisi unica, decendii sc. appellationis.

7, Ter-

7. Terminus probatorius & alii judiciales & ordinis, ex parte sunt ordinationum specialium, maxime autem arbitrii Judicum.
8. Non autem Terminus probatorius est adeo peremptorius, ut nullas partes haberet clausula Prætoris generalis.
9. Circa quartam demum dilationem difficiles sumus in Praxi; Unde in *Ord. Jud. Prov. Meclenb.* inter juramenta tantum habetur: *Cy*d quartæ dilationis.
10. Illustris est differentia Juris publici antiqui & moderni, quod Papa non sit Protestantium Dominus; Hinc Principis solius est, ferias divinas ordinare; Et quæ præter diem septimum, quem male *Strykius Jun.* notare voluit, celebranda sunt, meri sunt arbitrii, salvis tamen pietatis & prudentiæ legibus; Jam igitur post tot abrogata festa, subsistendum esse putamus.
11. Memorati *Steyhii Progr. de incommodis festorum*, si intelligatur de temporibus præteritis, elegans est; Hodie non impediunt paucula illa festa.
12. Jctus sine Calendario est similis Reip. sine horologio; Oportet autem eundem differentiam Calendarii antiqui novi semper ob oculos habere.
13. Dies juridice semper incipit a media nocte juxta *l. 8. ff. h. t. & c. 1, X. de Fer.* destituitur ratione,

Libr. II. Tit. XIII. de EDENDO.

1. Quia nostra Jurisprudencia non est adeo formularia, non equidem amplius opus est exprimere nomen actionis ; Quam utile autem sit eandem scire, agnoscunt serio, qui non sunt Rabulæ.
2. Quomodo enim Advocatus vult prudens appellari, qui in concursu actionum seligere non potest ; Nam illa doctrina de actionibus concurrentibus non vult adeo jejune tractari, ceu facere solent, qui uno vocabulo, *Cessat*, uti in more habent.
3. Recte Libellus articulatus Jure Germ. est abrogatus, solebant enim in præludiis olim oleum & operam perdere. *Diss. Leyser.*
4. Inspiciens antiquum libellum observabit quid sit Pedantismus Juridicus.
5. Clausula salutaris est quidem Juris Germ. quoad majestatem & omnipotentiam vulgo ipsi tributam, & quatenus est asyllum ignorantia; Habemus autem jam in Jure Romano judicis officium nobile implorandam. *Vid. l. 66. ff. de Judic. & tit. C. ut, qua desunt Advoc. part. judex suppl.*
6. Plures una actiones uno libello institui adversus eundem reum, in praxi merito non admittitur.
7. Concurrent adhuc in Germania actiones *cumulative, alternative, & elective* ; ut & *successive*, sed non in pœnalibus, quando scil. in posteriori plus est. 8, Pœ.

8. Pœnz plus petentium non sunt amplius in usu, utut Diff. Mev. P. 6. Dec. 323.

9. Mutare libellum post L. C. licebat, sed non licet; Ita scribunt DD. sed nihil in effectu scribunt, Jus Rom. enim adhuc obtinet in terminis legis 79. ff. de Judic.

10. Formulam: *Sine Die & Consule* a Romanis accepimus; Copiæ habeant diem & Consulem, quod utile est.

11. Errant DD. qui l. 6. §. 2. h. t. non in usu esse dicunt; Nihil enim æquius quam exigere juramentum calumniæ hoc casu; Et licet deficeret lex, adestet tamen generalis ratio, a natura illius juramenti, & arg. praxeos ad tit. ad Exhib.

Lib. II. Tit. XIV. de PACTIS.

1. Pacta nuda Romanis invalida, nobis sunt obligatoria; Et Bodinus spec. diff. contrarium defensurus confundit pacta & tractatus.

2. Habuerunt autem Romani sat graves rationes, cur pactis nudis robur denegaverint; Nec ipsi majores nostri Germani illis efficaciam tribuerunt. Hinc Jure Canonico introducta est validitas. Nec subscribere possumus Dn. Leysero, qui ipso Jure Romano noviori antiquatam dicit invaliditatem.

3. Non dantur pacta legitima; Nec distingvimus amplius inter pacta in continenti & ex intervallo adjecta. B 3

4. Nu-

4. Nudum pactum tollit obligationem quamcunque, & non habemus monstrum stipulationis Aquilianæ.
5. Feminarum pacta & contractus sine Curatore non valere, est Juris Germanici particularis superflui.
6. Non distingvimus inter minorem curatorem habentem & non habentem.
7. Nostri homines proprii ex suis pactis obligantur.
8. Pacta præparatoria contractuum nec hodie valent, nec fluit argumentum ab exclusã poenitentia in contractibus innominatis.
9. Cum arrharum dispendio a contractibus recedere nec hodie licet.
10. Nihil dicunt, qui hodie ad faciendum præcise cogi aliquem posse defendunt.
11. Alteri per alterum inter Germanos acquiri potest obligatio.
12. Distinctio inter pactum juratum & injuratum merito nihil operatur; Et Jus Canonicum vendidit Praxi nostræ.

*Libr. II. Tit. XV. de TRANSACTIO-
NIBUS.*

1. Quod distingvamus inter Pacta & transactiones, nullius est utilitatis, postquam nuda pacta sunt efficacia. Excipiatur modo vis transactionis, quatenus æquiparanda merito rei judicatæ.
2. Disputare, an transactio sit contractus vel pactum, hodie capropter nihil operatur.
3. Ex

3. Ex eodem principio fluit, etiam de re certa transigi vel pacisci licere.
4. Sicuti & illud inde fluit, quod involvat hodie novationem.
5. Transigere super relictis in testamento, non inspectis tabulis hodie licebit omnino.
6. Transactio in Criminalibus hodie plane simili licet modo, quo licebat Romanis; id est, quoad satisfactionem læsi, salva pœna publica.
7. Excipitur enim adhuc adulterium.
8. Etiam contra sponsalia & Matrimonium Moribus transigere integram est, modo fiat judicialiter.

*Libr. III. Tit. I-III, & IV. de POSTUL
PROCURAT. & QVOD CUSUSQVE
UNIV. NOM.*

1. Distinctio inter Procuratorem & Advocatum non est Juris Privati Germanici, in sensu Romano, nam non datur Procurator, qui esset Litis Dominus.
2. Quia Inquisitis non petentibus ex officio damus Assistentes, illi dicuntur Defensores, juxta sensum Juris Romani ita appellati.
3. Advocatos Fisci Romani quidem habuerunt; Sed nostris dissimiles propter naturam Processus Accusatorii & actionum popularium, usque ad tempora Hadriani, vid. l. 5. C. de Delatoribus.
4. De qualitatibus Advocatorum non ex Legibus

gibus Romanis, sed ex nostris Constitutionibus erit judicandum.

5. Idem dicendum de eorundem & eorum filiorum Privilegiis.
6. Feminæ nunquam apud Rom. lites alienas tractarunt in foro, & antiquitus illæ erant in perpetua curatela.
7. Nostri Advocati ex una causa ultra 100. aureos accipere possunt.
8. Pactum de quota litis in Germania inter nostros Advocatos, prævio juramento ad officium admissos, erit concedendum.
9. Duos vel plures Advocatos habere in una causa omnino hodie licebit in regula.
10. Cessante necessitate inscriptionis in Criminalibus hodie admittitur Procurator.
11. Illustres necessario per Procuratorem agere debere, elegans fuit Lex, & merito observatur adhuc.
12. Procuratoria in Germ. præcise sunt concipienda etiam nomine heredum.
13. Syndici Constitutio est Juris Publici in Germania. *Conf. L. 6. §. 1. ff. h. t.*
14. Distinguamus prudenter & quinque ob causas in Germania inter Syndicos qui tales sunt cum honoris titulo & sine titulo.

*Libr. III. Tit. II. de HIS QUI NOT.
INFAM.*

1. Multa olim infamiam facti conciliabant, quæ hodie infamiam juris comitem habent. E. gr. *Fornicatio,* 2. Con-

2. Contra multa infamabant apud Romanos, quæ idem non operantur in Germania.
3. Ergo mores magis quam Leges Romanæ sunt attendendi, e. g. quoad s.enicum - - contractus infamantes &c. Necessarium tamen Judici est omnia Romana attendere, quo inserat sententiæ: Doch seiner Ehren unverlegt.
4. Nec subscribimus STRYKIO U. M. §. ult. h. r. reservationem famæ a Judice non-Superiore fieri non posse statuenti, poterit enim illud omnino in differentiis Juris Rom & Germ. ob tutiorem viam.
5. Et quia effectus & usus hujus tituli se exserit hodie in Muneribus, præsertim sacris, matrimoniis, Testimoniis & Testamentis, ubique cautus sit Judex, fama enim & vita pari passu ambulant.
6. Infamia Juris non nisi ob factum legibus notatum imminet; Ergo causæ civiles non infamant, nisi facto; Hinc facile judicandum de regula: *Dolus infamat.*
7. Flosculi & vocabula Germanica valde sunt vaga in hac materia: e. gr. Das ist nicht ehrlich, das ist kein redlich Stück, das ist ein Schelm-Stück. Nec habemus, quæ proprie distinguerent infamiam Juris & facti; Nisi forte quædam ex parte peregrina mollius quid denotent. e. gr. das ist nicht honnett, nicht bray. &c.

8. Levis notæ macula non est inventum Jarris Germanici, sed fundata est in Legibus Romanis.
 9. Spurii Germani non sunt sine macula.
 10. Hodierni Carnifices sunt macula notati; Olim non erat sic, antequam excoriationis sorditiei se participes redderent, tantum officium des Nachrichters exercentes.
 11. Castratores Suum & Opiliones in regula non sunt maculati.
 12. Stuprum infamat feminam jure, masculum facto.
 13. Sunt quædam vitia, quibus Respubl. cum omnibus suis Legibus impar est; Exemplum est; Quod injuriati habeantur pro infamibus usque ad vindictam, non vero injuriantes.
 14. Levi macula notati, nisi alio facto se infames fecerint, a testimonio non sunt arcendi.
- Lib. III. Tit. V. & VI. de NEG. GEST.
& de CALUMN.*

1. Oblatio male vertitur a nostris Jctis die Selbstanerbietung, rectius diceretur die Zudringung.
 2. L. 38. ff. h. r. non est in usu, cessat enim pena centesimarum usurarum.
 3. Tit. de Calumniatoribus non est in usu; Omnia enim resolvuntur in refusionem expensarum & actionem injuriarum. E. gr. Lucius macht ein Weibs Bild auff, die muß Cnejum als Vater ihres Kindes angeben und actioniren.
- 4.

4. Olim Calumniatorum fronti inurebatur litera K; Constantinus bene quidem abrogavit pœnam quoad regulam; Sed ratio ejus, quia facies facta ad similitudinem pulchritudinis cœlestis, claudicat.
5. Potest enim hodie ob aliquod delictum fronti signum infamiz injuri.

Lib. IV. Tit. I. III. de RESTIT. IN INTEGR.
& QVOD MET. CAUS.

1. Restitutio in integrum in Megapoli & alibi est remedium ordinarium suspensivum; Quæ autem in hoc libro exponitur est de extraordinariis, hodie a quovis Judice, non Principe tantum, ut volunt nonnulli, concedendis, salvo usu juris Prætorii quoad fatalia.
2. Illa conceditur etiam si justa causa non videatur Prætori, hæc nunquam sine justa causa.
3. Contra Sententiam ex falsis instrumentis latam & juramento necessario superstructam restitutio civilis per triginta annos adhuc in Praxi patebit.
4. Quadriennium & omnia tempora olim liti finiendæ præscripta, hodie servantur ad litem inchoandam.
5. Restitutionem in integrum petentem non ubique obligari ad juramentum calumniæ, vehementer auget lites.
6. Non dantur casus, quod petita restitutione executio decernatur, nisi sententia sit forte provisionalis.
7. Coa-

7. Coacta voluntas etiam dicitur voluntas
l. 21. §. 5 ff. quod met. caus. unde restitu-
 tione in integrum opus fuit; Sit ita, ut ut
 nostri Juris Principia monstrent, negotium
 metu gestum ipso jure nullum esse.
8. Non datur actio quod metus causa in qua-
 druplum, sed ad omne quod interest, &
 est perpetua.
9. *Lex Extat 13 h. tit. & l. 7. C. unde vi omnino*
 adhuc est in usu; Nec feriunt nos flosculi
 dissentientium, quod in toto orbe Christia-
 no sint antiquatae, satis Christianum enim
 est, cavere, ne quis fiat Judex in propria
 causa; Notentur expressae Leges Germani-
 cae, nempe *O. C. Worm. de 1521. & Rec. Imp.*
de 1532.
10. Juramentum vi extortum non habet vim
 juramenti, & regula *Jur. Can. Omne Jura-*
mentum &c. vincitur per magis sobrias:
Juramentum sequitur naturam actus; Et
Juramentum non facit obligationem, sed exi-
stentem confirmat.
11. Relaxationem Juramentorum extorto-
 rum non nisi illi petent, qui nimis scru-
 pulosi sunt in conscientia.

Lib. IV. Tit. III. de DOLO MALO.

1. *Tit. de Dolo malo* in Germania non est utilis
 in terminis Romanis, versamur enim in
 simplici regula: *Jura assistunt deceptis, non*
decepi-

decipientibus; Et hinc electio est penes deceptum, an contractum servare, an nullum dicere velit.

2. Non tamen plane cessat distinctio inter dolum causam dantem contractui & incidentem, propter quaestionem: An Dominium ex contractu doloso transferatur? quod verum de illo, non de hoc. Adversus tertium, doli non participem, nihil erit movendum.
3. Distingvere etiam in hoc tit. inter contractus b. f. & stricti juris non est plane inutile, praesertim si spectaveris unilateralium jura.
4. Sit autem dolus tantus, qui cadit in virum prudentem, caeterum enim in contractibus circumvenire se etiam in hoc sensu licet.
5. Non omnis dolus in Germania infamat juxta textus Romanos.
6. Indeque Actio doli, quae etiam de minimis conedenda in Praxi est perpetua, nisi forte lusus de verbis in factum temperandis & inde oriente actione in factum magis placuerit.

Libr. IV. Tit. IV. V. & VI. de MINORIBUS, & de CAPITIS MINUTIS, & EX QUIBUS CAUS. MAJ.

1. Jura Germanica majorenitatem ante annum

num

- rum XXV. tribuentia, non sunt adeo æquam Romanum.
2. Diæterium Germ. *Der Eyd macht mündig*, concordans cum *Auth. Sacram. pub.* sine omni est fundamento & principio. Et re-cte Henr. VII. Imp. consilia voluit de abroganda avthentica.
 3. Minores hodie contra matrimonium restitui posse, multa probabilitate defendunt nonnulli Jcti.
 4. Matrimonium rite contractum hodie ex minore facit majorenem.
 5. Venia ætatis nullo certo termino in Germania est adstricta.
 6. *Tit. de Capite Minutis* non est in usu; Declaratio tamen in bannum privat aliquem omni jure, etiam naturali; Et separatio Lubecensis est vera Capitis deminutio, sine tamen venditionis glaucomate.
 7. An damnati ad labores perpetuos possint hodie testari? Problema nobis erit.
 8. Omnis absentia est vel favore digna, vel eodem indigna, sine Romano circuitu.
 9. Clausula Prætorialis generalis arbitrium Judicis laxum satis quidem reddit, sed quod omnipotentiam illi tribuat & despotismum, adeo ut pro justa causa & ratione nonnunquam sit voluntas, vitium nostrarum est Curiarum.
 10. Quid sit ignorantia probabilis difficulter intel-

intelligitur, forte autem dicenda eine par-
donable Unwissenheit eines facti.

Lic. IV. Tit. VIII. de RECEPT. QVI
ARB. RECEP.

1. Pruritus litigandi inter nos tantus est, ut
arbitri raro eligantur.
2. Licebit hodie sub juramento compromit-
tere, contra *Nov. 82. Cap. 11.*
3. Ipse Judex arbiter esse potest in Germania.
4. A laudo appellare contradictorium est,
poterit tamen illud corrigi ab ordinario
Judice.

Lib. IV. Tit. IX. NAUT. CAUP. &c.

1. Titulus hic plane adhuc est in usu, exce-
pto duplo ex quasi delicto præstando;
Nam adhuc Reip. interest, viatores esse
securos.
2. Nec juvat deductio ab odio Cauponum
&c. Romanorum, qui habebantur pro ho-
minibus nequam.
3. Applicari etiam omnino potest ad rheda-
rios & veredarios publicos.

Libr. V. Tit. 1. de JUDICIIS.

1. Quænam causæ sint Summaria nullis legi-
bus, sed arbitrio Judicis est determinan-
dum.
2. Judicis persona & qualitates ex Legibus
Rom. non satis bene dijudicantur, quia ob
oculos

- oculos habenda distinctio inter patrimonialem & personalem Jurisdictionem. Atque hinc de Minore, femina, cæco, Juris imperito &c. judicium ferendum.
3. Moribus germanicis non solum forum arresti fundatur, sed etiam forum causæ, ut ut idea jurisdictionis extraordinariæ aliquatenus ex Jure Rom. juvet.
 4. Non datur hodie communis Patria, & quæ de Aula & Camera Imperiali, vel Residentiis Principis a nonnullis statuuntur sine fundamento sunt.
 5. Forum Contractus non habet locum, nisi contrahens ibidem deprehendatur, vel bona ibidem habeat, & non putamus hanc esse differentiam Juris Rom. & Germ.
 6. Quæ de delicto in confinio commisso differuntur, rarioris hodie, olim autem frequentioris fuerunt usus, quia quinque pedum spatium efficiebat confinium.
 7. Hodie remissio facinorosorum est urbanitatis, nisi jam semel fuerint deprehensi; Sequitur etiam inde, non obtrudi posse illos recipere nolentibus. Omnia autem male sunt introducta, & sæpe per ignorantiam Judicis vel defensoris patiuntur inquisiti, dum non attenduntur diversa jura fori, deprehensionis & delicti.
 8. Privilegium miserabilium personarum quoad forum, omnino adhuc obtinet, ut ut rarius sese exserat.
9. Degra-

7. Degradatio canonica adhuc utiliter exercetur.
10. Denique eadem hic luditur fabula, quæ ludebatur circa Tit. de Jurisdictione, quod nimirum multa sint Juris Publici Specialioris.
11. Homines Proprii habent personam standi in judicio etiam contra Dominos suos.
12. Recte quidem generalis Litis Contestatio est abrogata per *Rec. Imp. nov. §. 37.* quamvis non multum differat ab exceptione actionis non competentis, quæ usitatissima & non abrogabilis.
13. Litis Contestatio Eventualis jungenda cum exceptionibus dilatoriis simul opponendis per eundem *Recess. §. Eod.* abbreviat omnino Processus; Sed Praxis jam male recedit a regula.
14. Tristis est differentia J.R. & Germ. quod hodie post L. C. Lites sint immortales,

*Lib. V. Tit. II. de INOFFICIOSO
TESTAM.*

1. Querelam inofficiosi testamenti sub furo insanix instituere, expedit adhuc hodie.
2. Omnes exheredationis causæ sunt adhuc hodie casus dabiles.
3. Exheredationes autem valde raræ sunt in Germania, ob Christianismum.
4. Praxis, quæ stuprum passam exheredari finit, non intelligit Romanas leges.

C

§. Por-

5. Portio statutaria passim introducta per omnia æquiparanda legitimæ.
6. Legitima Matris per substitutionem pupillorum a Patre factam non potest violari.

Lib. V. Tit. III. & seqq. de HERED.

PETIT.

1. Remedia hæreditatis possessoria & petitoria in praxi etiam ad casus, quando illa pacto est quæsitæ, sunt adhibenda.
2. Adhuc in Praxi homo præsumitur vivere posse centum annos.
3. Præsumuntur adhuc tergemini nascituri.
4. *Tit. V.* cum tota materia de Bonorum Possessionibus adhuc est in usu.
5. Avitam hereditatem in Praxi intra XC. annos peti adhuc posse, frustra asseritur.

Libr. VI. Tit. I. & II. de REI VINDICATIONE & de PUBLIC. IN REM

ACT.

1. Collisio regularum, Romanæ: *Ubi rem meam invenio, ibi eam vindico*; & Lubecensis *Hand muß Hand wahren*, tanta est, ut anceps sit victoriæ Spes; Nos pugnabimus pro Lubecensi.
2. Milites cum pupillis, quoad res sua pecunia emtas, in vindicando non amplius paria jura habent.
- 3, *L. 2. C. ubi in rem act.*, mendacii pœna statuitur,

tuitur, quæ recte adhuc esset in usu; Sed
 misera satis est Praxis, quæ ad lites abbreviandas
 introducta obsolescere patitur.

4. Bonæ f. possessor fructus consumptos, ex
 quibus locupletior factus, non restituit.
5. Adhuc probatio dominii est difficilis, hinc
 actio publiciana est tutior, & caute agi-
 mus ex dominio vel quasi.
6. Etiam malæ fidei possessor habet publici-
 anam in rem actionem, præsertim si tan-
 tum m. fides supervenerit; Nec hoc
 ingreditur differentiam illam Jur. Civ. &
 Canonici.

Lib. VI. Tit. III. SI AGER VECTIGAL.

Libr. VII. p. 1. de USUFRUCTU.

1. Jura Emphyteutarum Germanorum non
 adeo ex hoc titulo, quam ex pactis, sunt
 petendæ. Idem etiam statuendum de omni-
 bus aliis clientelaribus contractibus.
2. Jure Germanico vox Lehn valde abusive
 adhibetur ad quosvis contractus heredi-
 tarios, sub certis præstationibus initos.
3. Pater habet usumfructum in bonis ad-
 ventitiis liberorum, quæ tamen tenetur
 omnia emancipatis extradere. De ma-
 tre Germanica idem male asseritur a DD.
 nonnullis.
4. Nostri ministri ecclesiæ agros dotales
 possident jure ususfructus laxioris.

C 2

5. Quo-

5. Quoad transmissionem usufructus ad hæredes illa Jura Germaniæ Provinciarum accurata sunt, quæ diem Margarethæ attendunt; Quæ enim ex Jure Italico Calendas Martii retinent, non agnoscunt, quam diversum clima sit.
6. Tit. de Operis Servorum haud parum utilis est.
7. Dotalitii, quod Jus privatum Romanum ignorat, natura, ad normam materiæ usufructuariæ est considerandum, & tenetur vidua ad præstandam cautionem.
8. Virgines nobiles Meclenburgicæ, die *Erbs Jungfern*, sunt veræ Usufructuariæ, salvis singularibus.
9. Maritus moribus Germanicis tantum non universalibus non amplius legitimus administrator, sed usufructuarius & quidem jure laxiori est paraphernalium.

Libr. VIII. de SERVITUTIBUS.

1. Servitutes in faciendo consistentes dari in Germania facile defenditur; Quamvis nec negari possit, etiam in Jure Rom. tales observari, circa servitutes altius tollendi & oneris ferendi.
2. Jus Lubecense, quod etiam in plurimis locis receptum in hoc capite esse Praxis docet, in materia fenestrarum æquius est Jure Romano.

3. Ad.

3. Adhuc hasta erecta distinguit viam ab itinere & actu.
4. Jura reciproca, quæ a nonnullis mutua servitutes male appellantur, quia sunt instar societatis æstimanda, v. gr. Koppels Weyde, Jagten &c. sunt Juris Germanici.
5. Thesis Juris Romani: *In favorem libertatis erit pronuntiandum*, equidem Jure nostro adhuc est vera; Sed a multis Romanis subtilitatibus merito recessit Praxis; Sic enim, consentiente proprietario & usufructuario constituitur servitus, contra l. 15. § f. ff. de usufr. quæ tamen forte corrupta est; Sic vicinus vicino, socius socio, usufructuarius proprietario, imo colonus & inquilinus locatori, acquirit servitutum; Sic non præcise requirimus, an prædium vicinum sit in commercio; sic causam continuam non requirimus; &c.
6. Præscriptione immemoriali tantum acquiri servitutes discontinuas, speciatim rusticas, Praxeos communioris Germanicæ est; Atque in hoc passu Jus nostrum libertatem magis extollit, quam Jus novius Rom. Antiquiori enim plane non poterant acquiri præscriptione.
7. Vana fuit subtilitas & logomachia in quaestione: An servitus possit concedi ex tempore, ad tempus, sub conditione &c.

8. Regalia nonnunquam in Germania induunt naturam servitutum.

*Lib. IX. Tit. I. Si quadrupes - & reliqui
Tit. de DAMNO DATO AGENTES.*

1. *Tit. ff. Si quadrupes*, quatenus a Schœpffero lynoptice est tractatus, nihil habet, quod non ad Germaniam applicari possit; Nec stoizant Jcti Romani.
2. Sunt autem quædam, quæ Jus Germanicum addidit; Sic enim actioni de pastu accedit, quod nobis liceat pecora pignorrare; Sic consulendus *Art. 136. C. C. C.* quoad animalia singulariter nociva, & si liber homo perierit, non plane negligimus legem divinam de bove cornupeta. Et *art. all.* non agit tantum de fera bestia.
3. Lex autem de animali, quatenus est antediluviana, est universalis.
4. Actionem L. Aquiliæ B. Thomasius recte appellat larvatam, magis enim simplex est nostra actio forensis de damno dato; Sunt autem illæ larvæ, 1) in distinctione actionis in directam, utilem & in factum; 2) in distinctione animalium, quæ in pecudum numero sunt & non sunt; 3) In distinctione capitum L. Aquiliæ.
5. Non autem larva est, quod damnum non simpliciter æstimetur juxta tempus damni dati.

6. Actio

6. Actio viduæ & liberis ob occisum maritum & patrem tributa, est Juris Germanici.
7. Actio L. Aquiliæ hodie est ad hæredes & active & passive transitoria.
8. Habetur in Praxi ratio deformitatis & dolorum etiam quoad masculos & nuptas.
9. Actio de dejectis vel effusis in omnibus terminis obtinet nostro Jure modo duplum petatur sub allegatione ejus quod interest.
10. Idem dicendum de actione de posito vel suspenso; non tamen illa est popularis, pœna est arbitraria.
11. Actio noxalis nullam præstat utilitatem; Sed quoties ex facto famulorum, liberorum &c. obligantur Domini & patres &c. aliunde illud erit petendum.

*Lib. X. FIN. REG. FAM. ERCIS.
COMM. DIVID. AD EXHIB.*

1. *J. quinque pedum* §. C. *fin. reg.* in Germania exempla non invenit.
2. Majorem fratrem dividere & minorem eligere, lex germanica particularis, sine fundamento prudentiæ est.
3. Ad quæstionem: *Quando dividenda sit hereditas post mortem?* silent Jura Germanica, & omnia remittunt ad honestatem.
4. Testamenta & pacta in Familiis Illustribus

bus divisiones Principatuum &c. prohibentia, sancte sunt servanda.

Ad Lib. XI.

1. Actio interrogatoria merito est abrogata, & quidem ipso noviori Jure Romano; Quamvis supersint necessitates respondendi ad petitum actoris, quo fundetur actio.
2. Et Positiones in quibusdam Germaniæ provinciis Jure Can. viam parante, receptæ, rectius etiam abrogarentur, potius enim impediunt quam expediunt.
3. Actio de servo corrupto, quippe quæ, cum omnibus utilibus extensionibus, plane fundatur in Decimo præcepto, omnino obtinet, excepto duplo in terminis.
4. Actio ex Scto de Fugitivis omnino est adhuc in usu, non autem sunt illius objectum famuli nostri conductitii.
5. Tit. de Aleatoribus non est utilis in Germania, & si in nonnullis Statuum territoriis dantur prohibitiones ludorum, illæ sunt Tit. de Aleatoribus, & ceu correctoriæ leges strictæ sunt interpretationis.
6. In genere autem Principes ludos restringere quidem, sed non plane prohibere possunt.
7. Actio si mensor datur hodie ob culpam & adversus heredes, quia est ex contractu.

8. Se-

8. Sepulchra facere non cuivis licet ubivis, postquam autem facta, Jus Romanum plane superest; Et actio illa in factum de qua *Schæpff. n. 7.* utilis omnino est.
9. Sepultura gratis est concedenda.
10. Peccant graviter mores Germanici, in civitatibus & templis sepulchra concedentes, ob rationem ab exhalatione, quæ tamen non sola fuit Romanos movens, quia maxima fuit a penuria territorii, in urbe inæstimabilis.
11. Distinctio sepulturæ in honestam, inhonestam & asininam, est Juris Patrii.
12. Desideramus, ut leges Romanæ, de ornamentis cum corporibus non defodiendis, renoventur; Stultitia enim infantilis est, quæ hodie æmulos agitat homines.
13. Tit. de mortuo inferendo, multum habet usum.
14. Pœnæ tyraanicæ arrestantium funera, non sunt applicabiles.
15. Quæcunque cum apparatu & singulari strepitu fiunt, illa transeuntes significare debent Magistratibus.

Lib. XII, Tit. I. de REB. CRED.

1. Distinctiones contractuum, quos habet *Schæpfferus h. t.* omnes adhuc sunt practicæ.
2. Pactum & promissio de mutuo dando &

- accipiendo non obligat perfecte, Immutum enim est contractus realis.
3. Obstagium recte per Ord. Pol. de 1577. tit. 17. est abrogatum.
 4. Non recte sentit Schilterus exceptionem non numeratæ pecuniæ in foris nostris dubiam reddens; Nec obstat, Rinthelienfes semper dissentire a communiori Praxi.
 5. Annon autem tempus biennii sit nimis longum? alia quæstio est.

Libr. XII, Tit. II. III. de JURAMENTIS.

1. Jurare Christianis non est peccatum, nequidem in contractibus, deberet tamen Magistratus omni meliori modo juramenta restringere.
2. Non sunt Juramenta: Bey Fürstlichen, Gräflichen, Adelichen Ehren.
3. Nil moramur Juris Canonici regulam: Omne juramentum &c. sed meliores nobis sunt illæ: Juramentum sequitur naturam actus, & Juramentum non facit obligationem &c.
4. Admittimus recte Juramenta etiam contra matrimonium.
5. Eleganter loquuntur Nostrates, qui Juramentum purgatorium appellant torturam moralem.
6. Juramenti extrajudicialis usus rarus quidem, sed bonus.

7. Jura.

7. Juramentum calumniæ generale consulto in Praxi rarum est.
8. Advocatos ut plurimum non jurare quoad singulas causas, sobrie receptum, prouti & Juramentum appellationis iisdem passim olim impositum, bene remittit Praxis.

Lib. XII. Tit. IV. V. VI. VII. de CONDICTIONIBUS.

1. Nihil interest hodie distinguere inter Conditiones & actiones.
2. Condictio ex pœnitentia est non-ens in Curia germanica.
3. Hinc, quæ de jure pœnitendi quoad condict. causa dat. caus. non sec. scribuntur, maxime ad contractus innominatos sunt referenda.
4. Non tamen ea propter rara est hæc condictio in nostris foris, quia se extendit super omnes casus prænumerationis.
5. Turpitude in solo dante nobis non est casus dabilis, si se, accipiens non præstiterit promissum malum factum.

Lib. XIII. Tit. I. II. III. de CONDICTIONIBUS, FURTIVA, EX LEGE, & TRITIC

& Tit. IV. & V. de EO QUOD CERTO, & de CONSTIT. PEC.

1. Conditionem furtivam adversus heredes

- des simpliciter, etiamsi fur suspensus, locum habere, communior Germaniæ sententia est.
2. Res furtivæ a fiscis plane retineri, piraticum, & nimis arctos designare terminos, iniquum est.
 3. Vulgatum illud: *Glücklich ist der, dem sein Dieb entläufft*, olim verum, hodie falsum est.
 4. Tit. de Condict. ex Lege, videtur esse inutilis, postquam actiones non sunt amplius nominandæ; Sed multum præstat, se fundare in lege, quam in nuda æquitate & imploratione officii Judicis; Idem dicendum de statutis & consuetudinibus.
 5. Conditionem Triticiariam in usu non esse, quis dicere audet?
 6. Idem interrogamus circa actionem de eo quod certo loco.
 7. Tit. autem de constituta pecunia exulem esse redditum ipsa inspectio docet; Nam quæ *Stryk. II. M. b. t. §. 2.* de singulari efficacia hodierna pactorum geminatorum differit, non intelleximus hætenus.

Lib. XIII. Tit. VI. COMMODATI & Tit. VII. de PIGNORATITIA ACTIONE.

1. Distinctionem inter commodatum & precarium, si per nos staret, a foro Germanico juberemus esse alienam.

2. Errant

2. Errant DD. qui nostro Jure dominium transferri in commodatarium sentiunt.
3. Æquior tamen est Juris Lubecensis dispositio juxta vulgatum : Hand muß Hand wahren.
4. Merito *art. 170. Const. Crim.* disponens de poena furti usus in deposito, ad commodatum in simili applicaretur.
5. Materia de dolo, culpa & casu, quam oportune satis hoc loco tractavit Schœpferus, in foris nostris quidem maxime subiacet arbitrio judicis, ea propter tamen legalis illa delineatio valde utilis est.
6. Distinctio culpæ in latam, levem & levissimam est Juris Romani; Cæteræ sunt nostrorum Dōctorum; Et maximam partem cerebrinæ: v. gr. inter culpam ignaviæ & versutiæ, latam & latiore, &c.
7. Ex Creditore posse fieri debitorem in contractu antichretico, illorum DD. est opinio, qui nolunt attendere, quod tamen fieri debebat, crescentis pecuniæ calculum.

Ad Libr. XIV. & XV. continentes Actiones plurimas adjectitiæ qualitatis.

1. Venit in controversiam, an actio exercitoria unquam fuerit in Germania in Usu? Nos credimus Artifici *Marquardo*, qui in *Libr. de Jure Mercatura* testatur de Usu.

2. Non

2. Non tamen dissimulari potest, modernas controversias maritimas ex principiis domesticis utplurimum decidi.
3. Plures exercitores teneri in solidum, juxta *l. 1. §. 13. ff. de Exerc. act.*, rectior est sententia; Et quamvis Batavi ab illa abeant, tamen Germani manent adhuc in litera.
4. Aut neque hodie alteri per alterum potest acquiri obligatio, aut quæ *Schæpfferus* habet *z. 14. de cedendis actionibus* sunt inutilia.
5. Actio Tributoria non potest dici abrogata; idem dicendum de ejus sorore, actione scil. de Peculio. *Libr. sq. tit. 1.*
6. Jus quasi - separationis nostris foris haud incognitum, ducitur ex *l. 5. §. 15. h. t.*
7. Quomodo *Tit. V. quod cum eo &c.* ad curiam nostram trahere possemus, non videmus.
8. Actio de in rem verso a negotiorum gestorum actione in Praxi non multum differt.
9. *L. 10. §. 6. ff. de in rem verso*, non valet, nam indistincte videndum, an filius restituerit.

Libr. XIV. Tit. II. de LEGE RHODIA

Tit. VI. de SCto MACED. & LIB. XV.

Tit. I. de PECULIO.

1. Vox Germanica *Haverey* juvat decisionem de æstimandis rebus servatis juxta pretium venditionis in portu ubi appellant.

2. Datur

2. Datur hodie actio adversus convectores.
3. Collisio apparet inter vulgatum: Bodmeyer trägt nicht Haveren, & l. 2. §. 2. ff. de L. Rhod. Nos manemus in lege.
4. Justissime Const. Crim. art. 218. damnat irrationabilem consuetudinem des *Strande Rechts*; Dare autem das *Barges Geld*, æquissimum est.
5. Scitum Macedonianum bonum valde est, sed in Germania, quæ Patres ad emancipandum cogit, raro applicabile.
6. Extensio illius ad minores evidenter superflua est, male enim consuleretur rebus minorum, si exceptio minorennitatis pingvior non esset.
7. Multum etiam labuntur, qui hanc exceptionem adhuc tribuunt filiis, utut separatam habeant œconomiam.
8. Non datur peculium servile.
9. Matri nullibi competit Ususfructus in bonis liberorum; Quamdiu Patri competat alibi jam est adlatum.
10. Peculia Castrensia & quasi-castrensia, item Profectitia, rariores aves sunt in Germania, quam illa fuerunt inter Romanos, nam causa est, quod nostri Parentes proni atque faciles sint ad emancipandum.
11. Pecunia lustrica est Juris Germanici, & spectat ad peculium adventitium regulare; nisi intentio dantis sit alia, nam inde dependet decisio. Lib

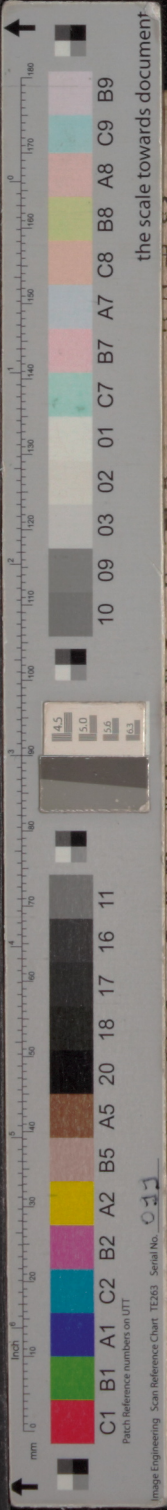
*Lib. XVI. Tit. I. ad SCtum VELLEJAN.
& Tit. II. de COMPENS.*

1. Possset, imo deberet in Germania ad hunc titulum scribi : Cessat.
2. Sed hactenus ita commentari non licere, etiam apparitores sciunt.
3. In Praxi quavis femina, viri ad instar se gerens, hoc SCto non gaudet. e. gr. Jurisdictionem exercens, mercatrix, liberorum tutrix &c.
4. Oportebat etiam multos alios excipere casus, v. gr. conditionem indebiti habere solventem; Sed fluctuat curia, quamvis recte se habeant decisiones : Quod sufficiat, semel in vita eandem fuisse certioratam; Quod generalis renunciatio omnium beneficiorum fidejussoriorum sufficiat; Quod non requiratur Notarius, si sensus Juris germanicis verbis expositus, &c. Excipiemus uxorem pro marito fidejudentem.
5. Simpliciter & justitiae plenum est dictorium vernaculum: *Abrechnen ist gut bezahlen.*
6. *L. 6. ff. de Compensat.* intelligenda de pacto nudo, quod exceptionem tribuebat, non vero actionem; Ergo non capienda de hodierna naturali obligatione.
7. Recte in Praxi compensatio non admittitur adversus salaria & alimenta.

Libr.

ing
nicht von
laber
ist.

AN.
unc
ge-
ris-
ro-
ca-
ere
vis
ffi-
ra-
um
at;
ca-
je-
ri-
im.
do
on
de
cur
br.

the scale towards document

pro Jure dominium
odatarium sentiant.
ris Lubecensis dispo-
: Hand muß Hand

Crim. disponens de
posito, ad commo-
caretur.
pa & casu, quam op-
o tractavit Schcepf-
quidem maxime sub-
, eapropter tamen
valde utilis est.

atam, levem & levis-
ni; Cæteræ sunt no-
Et maximam partem
er culpam ignaviæ &
atiorem, &c.

fieri debitorem in
ico, illorum DD.
ant attendere, quod
crescentis pecuniæ

*continentes Actio-
nitæ qualitatis.*

am, an actio exerci-
ia Germania in Ufu?
ci *Marquardo*, qui in
æ testatur de Ufu.

2, Non